

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-348-6-59>

УДК 336.71:330.341.1

СТРІЛЬЧУК Юлія

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

<https://orcid.org/0000-0001-8368-322X>e-mail: julia.strilchuk@kneu.edu.ua

ЛАВРЕНІУК Владислав

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

<https://orcid.org/0000-0002-1069-0928>e-mail: v.lavreniuk@kneu.edu.ua

САНДУЛ Марія

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

<https://orcid.org/0000-0001-6985-5179>e-mail: m.sandul@kneu.edu.ua

ЛИТВИНЕНКО Олексій

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

<https://orcid.org/0000-0003-4331-7705>e-mail: oleksii_lytvynenko@kneu.edu.ua

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ УКРАЇНИ

У статті досліджено трансформацію фінансової екосистеми України в сучасних умовах та систематизовано ключові чинники її стійкості. Показано, що поєднання монетарних і регуляторних заходів, стійкості банківського сектору, розвитку фінансових технологій, безперервності платіжної інфраструктури та масштабної міжнародної фінансової підтримки забезпечило збереження функціональності фінансової системи в умовах екстремальних шоків. Особливу увагу приділено ролі цифровізації, фінтех-рішень та євроінтеграційних процесів у підтриманні довіри та доступу до фінансових послуг. Узагальнено стратегічні напрями зміцнення стійкості фінансової екосистеми та обґрунтовано доцільність формування інтегрального індексу її стійкості як напряму подальших досліджень.

Ключові слова: фінансова екосистема, FinTech, банки, стійкість, стає фінансування, військові ризики, цифровізація, міжнародна фінансова підтримка, міжнародні розрахунки, євроінтеграція.

STRILCHUK Yuliia, LAVRENIUK Vladyslav,

SANDUL Mariia, LYTVYNENKO Oleksii

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

STRATEGIC DIRECTIONS FOR ENSURING STABILITY OF THE FINANCIAL ECOSYSTEM OF UKRAINE

The article examines the transformation of Ukraine's financial ecosystem under the conditions of a full-scale war and identifies the key drivers of its resilience. The study argues that, despite severe economic shocks, infrastructure destruction, and heightened uncertainty, Ukraine's financial system has demonstrated a remarkable capacity to maintain core functions. This resilience has been ensured through a combination of unconventional monetary and regulatory measures implemented by the National Bank of Ukraine, institutional strength of the banking sector, rapid digitalization of financial services, operational continuity of payment infrastructure, and unprecedented international financial assistance. The paper emphasizes that digital finance and FinTech solutions have played a critical role in preserving access to financial services for households and businesses amid population displacement, power outages, and security risks. The widespread adoption of cashless payments, mobile banking, digital government platforms, and emergency initiatives such as «Power Banking» significantly enhanced the adaptive capacity of the financial ecosystem. At the same time, the study highlights the trade-offs between macrofinancial stabilization and long-term credit expansion, underlining the constraints imposed on investment and reconstruction financing. Special attention is given to Ukraine's ongoing regulatory convergence with the European Union, including the harmonization of payment systems, financial monitoring standards, and sustainable finance regulations. The integration of ESG principles and the expansion of green and social finance instruments are considered essential components of post-war recovery and long-term competitiveness.

Based on the synthesis of empirical evidence and policy analysis, the article systematizes strategic directions for strengthening financial ecosystem resilience in conflict-affected economies. Furthermore, it introduces a conceptual framework for a Financial Ecosystem Resilience Index (FERI), which aggregates macrofinancial, institutional, digital, and behavioral dimensions of resilience. Although the index is not empirically estimated in this study, its formalization and quantitative application are proposed as promising avenues for future research. The Ukrainian case provides valuable insights for policymakers and researchers seeking to design resilient financial systems under conditions of prolonged crisis and uncertainty.

Keywords: financial ecosystem, FinTech, banks, resilience, sustainable finance, military risks, digitalization, international financial assistance, international settlements, European integration.

Стаття надійшла до редакції / Received 11.11.2025

Прийнята до друку / Accepted 04.12.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Протягом останніх десятиліть світова фінансова екосистема зазнала трансформації під впливом різних факторів, таких як глобалізація, цифровізація, зокрема, завдяки швидкому розвитку технологічних інновацій, новим тенденціям у сфері сталого фінансування. Нові технології мають глибокий вплив на фінансовий сектор, швидко змінюючи грошові потоки у світі. Впровадження та розвиток FinTech відіграє значну роль для компаній фінансового сектору, а також для їхніх зацікавлених сторін. У сучасних умовах фінансова екосистема стикається також з викликами сталого розвитку, а саме з необхідністю дотримуватися Цілей сталого розвитку, цілей Європейської зеленої угоди щодо скорочення викидів вуглецю тощо.

Фінансова екосистема України перебуває під впливом усіх вищезазначених світових тенденцій і також трансформується. Варто зазначити, що найсуттєвішим викликом, з яким стикається українська фінансова екосистема, є її зовнішнє середовище, а саме економіка, що постраждала від війни. У сучасних умовах воєнного стану визначення тенденцій розвитку фінансової екосистеми та визначення рушійних сил її розвитку та стійкості становить інтерес для дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Вивчення провідних досліджень підтверджує актуальність питання трансформації глобальної фінансової екосистеми під впливом розвитку фінансових технологій та їх взаємодії з принципами сталого розвитку, цифровим банкінгом [1; 2]. Важливою тенденцією є глибока еволюція бізнес-моделей фінансових установ у відповідь на цифровізацію, яка охоплює не лише операційні процеси, але й трансформацію людського капіталу, механізмів взаємодії зі споживачами [3]. Зокрема, у дослідженні [4] наголошується на «симбіотичній еволюції» FinTech та традиційного банкінгу, де такі інновації, як мобільні додатки, штучний інтелект, блокчейн та відкритий банкінг, трансформують фінансову галузь, стимулюючи конкурентну адаптацію банківських установ та поглиблюючи моделі співпраці в рамках відкритих екосистем. У контексті екологічних, соціальних та управлінських аспектів дослідження стверджують, що фінансові технології значно підвищують ефективність сталого фінансування, зокрема завдяки автоматизованим ESG-рішенням, блокчейну для прозорості кліматичних інвестицій, краудфандингу у сфері відновлюваної енергетики, а також підвищенню доступності фінансових послуг [5; 6]. Такі підходи зміцнюють довіру інвесторів та сприяють глобальній орієнтації на цілі сталого розвитку.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Незважаючи на значну кількість досліджень зарубіжних авторів щодо розвитку фінансової екосистеми, особливий інтерес представляють регіональні випадки. Дослідження трансформаційних процесів у банківському секторі України демонструють поступове впровадження FinTech-рішень, заснованих на партнерстві між банками та стартапами, а також актуальність розвитку відкритого банкінгу, цифрової ідентифікації та штучного інтелекту у фінансових послугах [7]. Проте, варто зазначити, що дослідження, пов'язані з фінансовою екосистемою України, особливо в період війни, є фрагментарними, і це питання потребує подальших досліджень.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою даного дослідження є проведення огляду фінансової екосистеми України та її трансформації в мовах воєнного стану, а також систематизація ключових чинників її стійкості. Для досягнення поставленої мети у статті передбачається вирішення таких завдань:

- здійснити систематизацію основних складових фінансової екосистеми та їх функціональних змін під впливом воєнних шоків;
- проаналізувати роль монетарної та регуляторної політики, банківського сектору, платіжної інфраструктури, фінансових технологій і міжнародної фінансової підтримки у збереженні безперервності фінансових послуг;
- узагальнити стратегічні напрями підвищення стійкості фінансової екосистеми в умовах війни та повоєнного відновлення;
- обґрунтувати доцільність формування інтегрального підходу до оцінювання стійкості фінансової екосистеми, зокрема через концепцію індексу стійкості фінансової екосистеми як перспективного напрямку подальших наукових досліджень.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Фінансова екосистема України в умовах воєнного стану зазнала безпрецедентних потрясінь. Проте, незважаючи на глибокий економічний спад та масштабне руйнування інфраструктури, система продемонструвала вражаючий ступінь стійкості [8]. Ця стійкість стала можливою завдяки поєднанню рішень щодо монетарної політики НБУ, інституційної готовності банківського сектору, швидкого впровадження цифрових інновацій, значної міжнародної фінансової допомоги та поступової гармонізації регуляторної бази

з нормативно-правовою базою Європейського Союзу [9]. Зокрема, з початком війни НБУ відмовився від режиму таргетування інфляції та запровадив політику фіксованого обмінного курсу, суворий контроль за рухом капіталу та різке підвищення облікової ставки [10]. НБУ зафіксував обмінний курс гривні на рівні 29,25 UAH/USD до середини 2022 року, пізніше скоригувавши його до 36,6 UAH/USD, обмежив перекази валюти за кордон та заборонив репатріацію дивідендів. Ці заходи, хоча й обмежували мобільність капіталу, зберегли стабільність обмінного курсу та гарантували монетарну незалежність. Паралельно були активовані програми рефінансування банків, розширено суму гарантування депозитів та запроваджені цільові регуляторні заходи щодо відстрочки кредитування. Загалом, ця політика захищає макростабільність, але водночас обмежує розширення кредитування бізнесу. Тим не менш, банківська система продемонструвала здатність функціонувати навіть за надзвичайних умов. Банківський сектор України демонструє високу стійкість та прибутковість з 2023 року із показником ROE сектору на рівні 45% станом на кінець 2024 року [11].

Міжнародна фінансова підтримка стала другим стовпом стабільності [12]. Україна отримала рекордні 32 млрд дол. США у 2023 році та, за оцінками, 42 млрд дол. США у 2024 році від МВФ, ЄС, Світового банку та двосторонніх партнерів, покривши дефіцит бюджету та поповнивши резерви до 46 млрд дол. США станом на вересень 2025 року [13]. Таке нарощення не лише запобігло фінансовому колапсу, але й прискорило інституційну конвергенцію зі стандартами ЄС у сфері банківського регулювання, платежів та боротьби з відмиванням коштів.

Водночас цифрові інновації та фінтех-сектор стали ключовими рушійними силами стійкості. Зокрема, у 2024 році Україна зберегла рішучий перехід до безготівкових платежів. З 8,65 млрд транзакцій з використанням карток на суму 6,6 трлн грн 94,6% за кількістю та 64,5% за вартістю були безготівковими, причому домінували покупки в точках продажу. Платіжна інфраструктура продовжувала розширюватися: кількість терміналів зросла понад 10%, кількість торгових точок, що приймають картки, та кількість випущених карток – на 13% та 15% відповідно. Безконтактні та токенизовані картки здобули широку популярність, близько 95% безготівкових роздрібних транзакцій здійснювалися за допомогою цих технологій, що підкреслює стійкість та довіру до системи цифрових платежів України [14]. Однак, надмірна залежність від виключно цифрових каналів може виключити вразливі групи та створити ризики в районах, де обіг готівки залишається важливим. Розширення безготівкових платежів, широке впровадження мобільного банкінгу, використання краудфіндингових платформ для мобілізації ресурсів та розвиток державних цифрових послуг забезпечили домогосподарствам та підприємствам збереження доступу до фінансових послуг навіть під час відключень електроенергії та переміщення населення. Критично важливою ініціативою став «Power Banking», який гарантував функціонування відділень банків у кризових умовах. Операційна стійкість фінансової інфраструктури дозволила громадянам знімати готівку, проводити транзакції під час тривалих відключень електроенергії, тим самим забезпечуючи безперервність надання основних фінансових послуг. Цифрові інновації підвищили адаптивність фінансової екосистеми, дозволяючи їй функціонувати, незважаючи на руйнування фізичної інфраструктури. Таким чином, приклад України демонструє, що сучасна фінансова система, побудована на фінтех-рішеннях та послугах електронного урядування, може ефективно функціонувати в екстремальних обставинах, забезпечуючи доступ до основних послуг та підтримуючи довіру до ринку [15].

Водночас Україна продовжила свою інтеграцію в європейський фінансовий простір, впроваджуючи законодавство про платіжні послуги, готуючи основу для приєднання до SEPA та гармонізуючи правила фінансового моніторингу. Гармонізація регуляторної бази з директивами ЄС на тлі триваючих воєнних дій є унікальним досягненням, яке наближає Україну до повної інтеграції в європейський фінансовий простір у повоєнний період.

У нинішніх умовах ЄС відіграє важливу роль у розробці політики та стратегій для сприяння низьковуглецевій економіці, що базується на сталих моделях виробництва та споживання в банківському та фінансовому секторах. До них належать План дій ЕБА (European Banking Authority) щодо сталого фінансування, Регламент (ЄС) 2020/852 про таксономію екологічно сумісної економічної діяльності. Вони встановлюють суворі стандарти, що обмежують ризик «грінвошингу» у фінансовому секторі. Це особливо важливо у середовищі, де інвестори враховують не лише фінансові аспекти у своїх інвестиційних рішеннях, такі як ризик і прибутковість, але й ESG-фактори, спрямовуючи капітал до тих компаній, які краще відображають їхні етичні та соціальні цінності. Такий сценарій призвів до зростання ролі сталого фінансування, що призвело до появи продуктів і послуг, які відповідають новим потребам споживачів та інвесторів, таких як «зелені облігації», що використовуються для фінансування проєктів, які мають позитивні переваги для навколишнього середовища та клімату. Таким чином, це сприяло розвитку сталого фінансування, яке, на відміну від традиційного фінансування, спрямовує капітал на операції, що створюють цінність у довгостроковій перспективі, зосереджуючись не лише на економічній прибутковості, але й на позитивному впливі на навколишнє середовище та суспільство, в яке вони вбудовані.

Стале фінансування, європейська інтеграція, цифровізація та збереження макроекономічної стабільності виступають ключовими елементами, що формують довгострокову конкурентоспроможність української економіки. Цей досвід становить значний інтерес для міжнародної спільноти, пропонуючи уроки стійкості для інших економік, що стикаються з конфліктами або системними потрясіннями. Синтез досвіду

України дозволяє визначити ключові стратегічні напрямки зміцнення стійкості фінансових екосистем (табл. 1).

Таблиця 1

Стратегічні напрямки забезпечення стійкості фінансових екосистем в умовах збройного конфлікту

Стратегічний напрямок	Основна мета	Ключові інструменти	Умови реалізації	Показники результативності
Монетарна стабілізація	Стримування інфляційних очікувань та волатильності обмінного курсу	– Фіксація обмінного курсу або кероване плавання – Підвищення облікової ставки – Контроль за рухом капіталу – Автономія центрального банку – Накопичення резервів	– Незалежність центрального банку – Акумуляція резервів	– Стабільність курсу – Рівень інфляції
Стабільність банківського сектору	Підтримання ліквідності та довіри вкладників	– Екстрене рефінансування банків – Розширені гарантії депозитів – Тимчасові регуляторні послаблення	– Резерви регулятора – Наявність правових механізмів	– Стабільність депозитної бази – Частка проблемних кредитів
Фіскальна політика та управління боргом	Забезпечення платоспроможності держави	– Пріоритизація критичних видатків – Зовнішня фінансова допомога – Середньострокове бюджетне планування – Посилений казначейський контроль	– Доступ до зовнішніх ресурсів – Ефективність бюджетних процедур	– Розмір дефіциту бюджету – Боргове навантаження
Платіжна інфраструктура	Безперервність розрахунків	– Резервне електроживлення (генератори) – Дубльовані процесингові системи – Забезпечення безперебійної роботи (резервні канали зв'язку) – Планування безперервності бізнес-процесів	– План дій на випадок надзвичайних ситуацій	– Час безвідмовної роботи систем – Частка безготівкових операцій
Міжнародна підтримка	Компенсація фіскальних розривів	– Програми МВФ та макрофінансова допомога ЄС – Гранти та пільгові кредити – Страхування воєнних ризиків для інвесторів	– Виконання умов програм – Прозорість та підзвітність використання коштів	– Обсяги зовнішніх надходжень – Рівень міжнародних резервів
Регуляторна конвергенція	Гармонізація правил з нормами ЄС	– Імплементация фінансових директив ЄС – Підготовка до приєднання до SEPA – Уніфікація стандартів і нормативів – Дорожні карти реформ	– Інституційна спроможність регуляторів – Політична підтримка реформ	– Ступінь впровадження норм ЄС – Оцінки прогресу євроінтеграції
Сталий розвиток	Орієнтація відновлення економіки на принципи ESG	– Випуск «зелених» та соціальних облігацій – Впровадження ESG-звітності – Таксономія сталих інвестицій – Створення інститутів верифікації	– Наявність нормативної бази (таксономії) – Розвиток ринку інвестпослуг	– Обсяги випуску «зелених» інструментів – Частка ESG-проектів у портфелях
Цифрова трансформація	Забезпечення доступу до фінпослуг для всіх користувачів	– Мобільний та онлайн-банкінг – Цифрові платформи (держпослуги, електронний підпис тощо) – Розвинена IT-інфраструктура – Кібербезпека	– Інвестиції в телеком та IT – Кадровий потенціал у сфері IT	– Частка безготівкових операцій – Кількість користувачів цифрових сервісів
Комунікаційна стратегія	Зміцнення довіри громадськості до фінансової системи	– Прозорі заяви регуляторів – Публічні «дорожні карти» реформ – Централізований комунікаційний хаб	– Відкритість влади та НБУ – Єдина платформа комунікацій	– Індекс довіри до фінансової системи – Стабільність інфляційних очікувань

Джерело: власні розробки авторів

Кожен із визначених у табл. 1 стратегічних напрямків супроводжується власним спектром ризиків, які різняться за ймовірністю виникнення. Досвід України протягом 2022–2025 рр. демонструє, що деякі ризики (валютна паніка, відключення електроенергії, кібератаки) мали високу ймовірність, тоді як інші (грінвошинг, регуляторне відставання) мали середню або низьку ймовірність (таб. 2).

Водночас залишається багато викликів, які ще потребують вирішення. Поточні атаки на енергетичну інфраструктуру підвищують виробничі витрати, порушують ланцюги поставок та збільшують інфляційні ризики. Таким чином, фінансові установи стикаються з труднощами у встановленні цін на довгострокові кредити за такої невизначеності, що підриває інвестиції в ключові сектори, такі як сільське господарство, виробництво сталі та логістика.

Таблиця 2

Матриця «Стратегічний напрямок - ризики - інструменти пом'якшення»

Стратегічний напрямок	Ключові ризики	Ймовірність виникнення	Інструменти пом'якшення
Монетарна стабілізація	– Валютна паніка – Інфляційна спіраль	Висока	– Фіксація курсу на валюту – Підвищення ставки НБУ – Валютні інтервенції
Стабільність банківського сектору	– Відтік депозитів – Зростання проблемних кредитів	Середня	– Рефінансування банків – Гарантування депозитів – Регуляторні послаблення
Фіскальна та боргова стійкість	– Надмірний дефіцит бюджету – Неконтрольоване зростання боргу	Висока	– Гранти та пільгові позики – Пріоритизація видатків – Жорстке бюджетне планування
Платіжна інфраструктура	– Блекаути (відключення електроенергії) – Кібератаки	Висока	– Резервне живлення мереж – Дублюючі IT-системи – Ініціатива «Power Banking»
Міжнародна підтримка	– Надмірна залежність від донорів	Середня	– Програми МВФ та ЄС – Безповоротні гранти – Страхування воєнних ризиків
Регуляторна конвергенція	– Відставання у впровадженні норм ЄС	Середня	– Виконання планів впровадження директив ЄС – Підготовка до вступу в SEPA
Сталий розвиток	– Брак інвестицій – Грінвошинг	Низька	– Випуски «зелених» та соціальних облігацій – Запровадження ESG-звітності
Цифрова трансформація	– Втрата доступу (через технічні збої) – Кіберзагрози	Висока	– Розвиток мобільного та онлайн-банкінгу – Посилення кібербезпеки
Комунікаційна стратегія	– Панічні настрої населення	Середня	– Прозорі комунікації від НБУ та уряду – Публічні плани реформ

Джерело: власні розробки авторів

Систематизація стратегічних напрямів забезпечення стійкості фінансової екосистеми формує методологічний каркас для побудови інтегрального кількісного показника, до прикладу індексу стійкості фінансової екосистеми (financial ecosystem resilience index, FERI) (рис. 1).

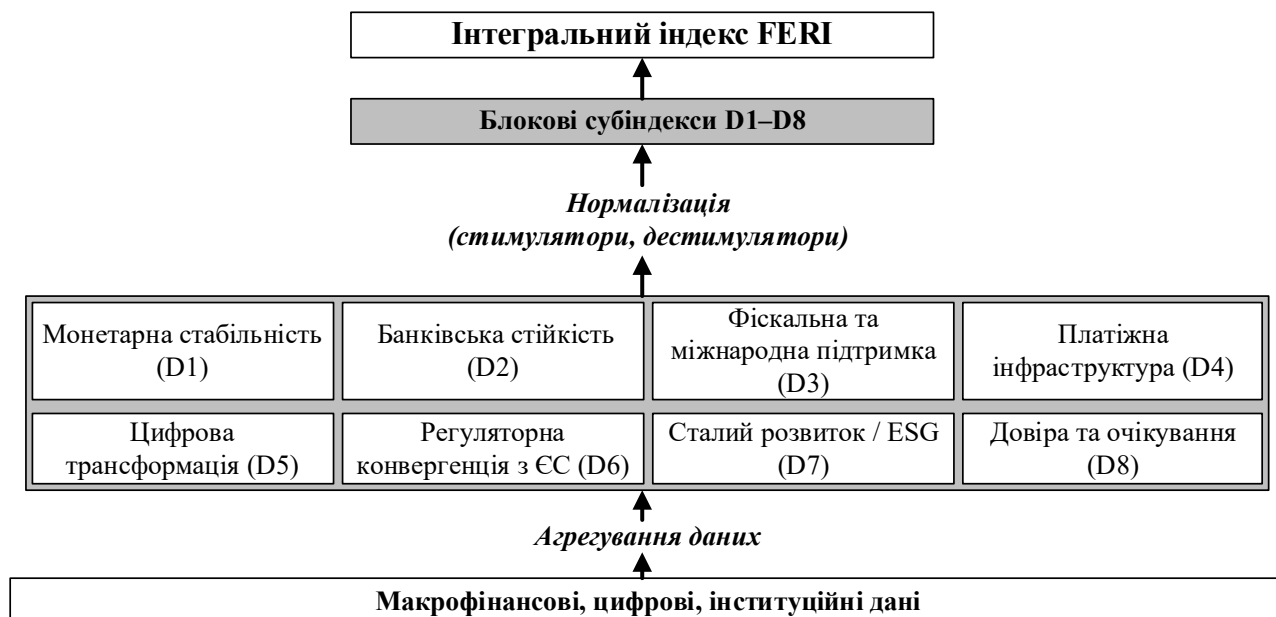

Рис. 1. Концептуальна схема формування індексу стійкості фінансової екосистеми (FERI)

Джерело: власні розробки авторів

Концепція запропонованого індексу ґрунтується на розумінні фінансової екосистеми як багаторівневої структури, стійкість якої визначається не ізольованими значеннями окремих показників, а узгодженістю функціонування її ключових підсистем в умовах тривалих екзогенних шоків. Наприклад, на відміну від індексу фінансового стресу НБУ [16], що орієнтовані на виявлення короткострокових кризових піків, FERI покликаний відображати структурну та операційну спроможність фінансової екосистеми забезпечувати макрофінансову стабільність, безперервність фінансових послуг і адаптацію до змін у середньо- та довгостроковій перспективі. У такому контексті кожен із виділених стратегічних напрямів

інтерпретується як окремий вимір стійкості, що агрегує відповідні макрофінансові, інституційні, цифрові та поведінкові характеристики. Концептуально, побудова FERI передбачає нормалізацію відібраних індикаторів та їх агрегування у вигляді блокових субіндексів за стратегічними напрямками, з подальшим формуванням інтегрального показника на основі системи ваг. При цьому вагова структура індексу має враховувати асиметрію ризиків у воєнних умовах. Зокрема, напрями, пов'язані з монетарною стабілізацією, платіжною інфраструктурою, цифровізацією та міжнародною фінансовою підтримкою, набувають більшої системної значущості порівняно з напрямками довгострокового інституційного характеру. Таким чином, FERI може бути використаний як аналітичний інструмент для порівняльної оцінки динаміки стійкості фінансової екосистеми, ідентифікації критичних вузлів у її структурі та обґрунтування пріоритетів економічної політики в умовах війни та повоєнного відновлення. Водночас формалізація індексу, уточнення переліку індикаторів, методів зважування та емпірична апробація на основі статистичних даних становлять перспективний напрям подальших наукових досліджень, що дозволить поглибити кількісний аналіз трансформації фінансових екосистем в умовах невизначеності.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

За результатами проведеного дослідження встановлено, що бізнес-моделі учасників фінансової екосистеми України зазнають суттєвих змін під впливом низки факторів. FinTech глибоко проникає в банківський сектор, зокрема цифрові рішення та платформи стали ключовим активом фінансового ландшафту. Фінансові технології відіграють центральну роль у сучасній фінансовій екосистемі, стимулюючи банки до перегляду традиційних підходів та впровадження нових продуктів і сервісів. Попри руйнівний вплив війни, фінансова екосистема України змогла зберегти макрофінансову стабільність завдяки виваженій монетарній та регуляторній політиці. Міжнародна фінансова допомога відіграла критично важливу роль у недопущенні фінансового колапсу економіки України. Значні зовнішні впливання дозволили профінансувати бюджетні видатки, підтримати національну валюту та уникнути вичерпання золотовалютних резервів. Проте надмірна довгострокова залежність від зовнішніх донорів несе і ризики, оскільки послаблює стимули для розвитку внутрішнього фінансового ринку і збільшує вразливість до змін геополітичної кон'юнктури. Тому у перспективі Україні необхідно зміцнювати власний фінансовий потенціал, розвивати внутрішній ринок капіталу та сприяти поверненню приватних інвесторів. Попри це, стрімке поширення безготівкових платежів та фінтех-рішень яскраво продемонструвало адаптивність та стійкість фінансової екосистеми через масовий перехід населення у цифрові канали, що допомогло мінімізувати економічні втрати і забезпечити безперервність фінансових послуг навіть у кризові моменти.

Для успішної повоєнної відбудови та інтеграції України у глобальні ланцюги доданої вартості її фінансова екосистема повинна вийти за межі режиму кризового «виживання» і перейти до етапу розвитку та зростання. Такі рішення потребують мобілізації значних внутрішніх та зовнішніх інвестиційних ресурсів. Регулятор має реалізувати комплекс заходів, спрямованих на розвиток ринків капіталу, впровадження механізмів розподілу ризиків та стимулювання сталого фінансування. Важливо поєднати цифровізацію, стале фінансування, євроінтеграцію та збереження макроекономічної стабільності в єдину стратегічну програму розвитку фінансового сектору.

Отже, досвід України підтверджує, що стійкість фінансової екосистеми в умовах воєнного часу ґрунтується на комплексному поєднанні монетарних, фіскальних, інституційних, цифрових та міжнародних заходів. Систематизація стратегій та аналізу ризиків дозволяє узагальнити практичний досвід та сформулювати методологічні рекомендації для інших країн, які постраждали від збройних конфліктів. Запропоновані стратегічні напрямки не лише класифікують вектори підвищення стійкості, але й дозволяють оцінити їхню вразливість та відповідні інструменти реагування. Отримані результати поглиблюють теоретичне розуміння цифрової та сталої еволюції фінансової екосистеми, зокрема банків як її провідних учасників, та формують рекомендації для фінансових установ щодо підвищення конкурентоспроможності та стійкості в умовах нестабільності. У довгостроковій перспективі ключовим викликом буде поєднання стабілізації з трансформацією шляхом сталого розвитку, цифровізації та інтеграції в європейський фінансовий простір.

Література

1. Zheng L., Huang X., Lu X. Nonbank financial institutions and financial stability: Time series analysis // *Finance Research Letters*. 2025. Vol. 73. Art. 106544. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.frl.2024.106544> (дата звернення: 11.11.2025).
2. Özdurak C. Will clean energy investments provide a more sustainable financial ecosystem? Less carbon and more democracy // *Renewable and Sustainable Energy Reviews*. 2021. Vol. 151. Art. 111556. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.rser.2021.111556> (дата звернення: 11.11.2025).
3. Anagnostopoulos A., Sails T., Alexandrou G. FinTechs, BigTechs and diminishing bank franchise values: Stakeholder perspectives on a disruptive emerging financial ecosystem // *Technological Forecasting and Social*

Change. 2025. Vol. 212. Art. 123924. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2024.123924> (дата звернення: 11.11.2025).

4. Raviteja N. Financial Technology (Fintech) and Banking Industry Transformation: A Symbiotic Evolution into the Digital Era // *International Journal of Scientific Research in Engineering & Technology*. 2024. DOI: <http://dx.doi.org/10.59256/ijsear.20240401004> (дата звернення: 11.11.2025).

5. Hasan M. H., Hossain M. Z., Hasan L., Dewan M. A. FinTech and Sustainable Finance: How is FinTech Shaping the Future of Sustainable Finance? // *European Journal of Management, Economics and Business*. 2024. DOI: [https://doi.org/10.59324/ejmeb.2024.1\(3\).09](https://doi.org/10.59324/ejmeb.2024.1(3).09) (дата звернення: 11.11.2025).

6. Prasanth P. T. The Intersection of Fintech and Sustainability (Finease): Market Trends, Risks, and Opportunities // *International Journal of Scientific Research in Engineering and Management*. 2025. DOI: [https://doi.org/10.55041/ijsear.2025.1\(3\).09](https://doi.org/10.55041/ijsear.2025.1(3).09) (дата звернення: 11.11.2025).

7. Lobozyńska S., Vladychyn U., Skomorovych I. Digital Banking Transformation Through Cooperation with Fintech Startups in Ukraine // *Finanse i Prawo Finansowe*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.18778/2391-6478.1.37.05> (дата звернення: 11.11.2025).

8. OECD. Mapping Ukraine's Financial Markets and Corporate Governance Framework for a Sustainable Recovery. Paris : OECD Publishing, 2025. DOI: <https://doi.org/10.1787/866c5c44-en> (дата звернення: 11.11.2025).

9. Motuzka O., Szyszko M. The National Bank of Ukraine in Time of the War: The Preliminary Assessment of Actions and Effects // *Statistics of Ukraine*. 2024. Vol. 105, No. 2. P. 12–22. URL: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/438> (дата звернення: 11.11.2025).

10. National Bank of Ukraine. Strategy for Easing FX Restrictions, Transitioning to Greater Flexibility of the Exchange Rate, and Returning to Inflation Targeting. 2023. URL: <https://bank.gov.ua/en/markets/liberalization> (дата звернення: 11.11.2025).

11. National Bank of Ukraine. Banking sector review (November 2024). 2024. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2024-11_eng.pdf (дата звернення: 11.11.2025).

12. Kolosova V. The Importance and Prospects of International Financial Institutions' Assistance in the Country's Recovery // *International Economic Policy*. 2024. No. 2(41). P. 132–148. DOI: <https://doi.org/10.33111/iep.eng.2024.41.09> (дата звернення: 11.11.2025).

13. National Bank of Ukraine. International Reserves at USD 46.0 Billion in August. 4 September 2025. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/mijnarodni-rezervi-stanovili-460-mlrd-dol-ssha-za-pidsumkami-serpnya> (дата звернення: 11.11.2025).

14. National Bank of Ukraine. Cashless Payments Dominated Card Transactions in 2024. 3 March 2025. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/bezgotivkovi-rozrahunki-u-2024-rotsi-suttyevo-perevajali-sered-operatsiy-z-platijnimi-kartkami> (дата звернення: 11.11.2025).

15. International Monetary Fund. Ukraine: Seventh Review under the Extended Arrangement under the Extended Fund Facility, Requests for Modification of a Performance Criterion, Rephrasing of Access, and Financing Assurances Review : Press Release; Staff Report; and Statement by the Alternate Executive Director for Ukraine. IMF Country Report No. 25/78. 2025. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/lukrea2025001-print-pdf.pdf> (дата звернення: 11.11.2025).

16. Filatov V. A New Financial Stress Index for Ukraine // *Visnyk of the National Bank of Ukraine*. 2021. No. 251. P. 37–54. DOI: <https://doi.org/10.26531/vnbu2021.251.03> (дата звернення: 11.11.2025).

References

1. Zheng L., Huang X., Lu X. Nonbank financial institutions and financial stability: Time series analysis // *Finance Research Letters*. 2025. Vol. 73. Art. 106544. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.fl.2024.106544> (Date of access: 11.11.2025).

2. Özdurak C. Will clean energy investments provide a more sustainable financial ecosystem? Less carbon and more democracy // *Renewable and Sustainable Energy Reviews*. 2021. Vol. 151. Art. 111556. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.rser.2021.111556> (Date of access: 11.11.2025).

3. Anagnostopoulos A., Sails T., Alexandrou G. FinTechs, BigTechs and diminishing bank franchise values: Stakeholder perspectives on a disruptive emerging financial ecosystem // *Technological Forecasting and Social Change*. 2025. Vol. 212. Art. 123924. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2024.123924> (Date of access: 11.11.2025).

4. Raviteja N. Financial Technology (Fintech) and Banking Industry Transformation: A Symbiotic Evolution into the Digital Era // *International Journal of Scientific Research in Engineering & Technology*. 2024. DOI: <http://dx.doi.org/10.59256/ijsear.20240401004> (Date of access: 11.11.2025).

5. Hasan M. H., Hossain M. Z., Hasan L., Dewan M. A. FinTech and Sustainable Finance: How is FinTech Shaping the Future of Sustainable Finance? // *European Journal of Management, Economics and Business*. 2024. DOI: [https://doi.org/10.59324/ejmeb.2024.1\(3\).09](https://doi.org/10.59324/ejmeb.2024.1(3).09) (Date of access: 11.11.2025).

6. Prasanth P. T. The Intersection of Fintech and Sustainability (Finease): Market Trends, Risks, and Opportunities // *International Journal of Scientific Research in Engineering and Management*. 2025. DOI: [https://doi.org/10.55041/ijsear.2025.1\(3\).09](https://doi.org/10.55041/ijsear.2025.1(3).09) (Date of access: 11.11.2025).

7. Lobozyńska S., Vladychyn U., Skomorovych I. Digital Banking Transformation Through Cooperation with Fintech Startups in Ukraine // *Finanse i Prawo Finansowe*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.18778/2391-6478.1.37.05> (Date of access: 11.11.2025).

8. OECD. Mapping Ukraine's Financial Markets and Corporate Governance Framework for a Sustainable Recovery. Paris : OECD Publishing, 2025. DOI: <https://doi.org/10.1787/866c5c44-en> (Date of access: 11.11.2025).

9. Motuzka O., Szyszko M. The National Bank of Ukraine in Time of the War: The Preliminary Assessment of Actions and Effects // *Statistics of Ukraine*. 2024. Vol. 105, No. 2. P. 12–22. URL: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/438> (Date of access: 11.11.2025).

-
10. National Bank of Ukraine. Strategy for Easing FX Restrictions, Transitioning to Greater Flexibility of the Exchange Rate, and Returning to Inflation Targeting. 2023. URL: <https://bank.gov.ua/en/markets/liberalization> (Date of access: 11.11.2025).
 11. National Bank of Ukraine. Banking sector review (November 2024). 2024. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2024-11_eng.pdf (Date of access: 11.11.2025).
 12. Kolosova V. The Importance and Prospects of International Financial Institutions' Assistance in the Country's Recovery // *International Economic Policy*. 2024. No. 2(41). P. 132–148. DOI: <https://doi.org/10.33111/iep.eng.2024.41.09> (Date of access: 11.11.2025).
 13. National Bank of Ukraine. International Reserves at USD 46.0 Billion in August. 4 September 2025. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/mijnarodni-rezervi- stanovili-460-mlrd-dol-ssha-za-pidsumkami-serpnya> (Date of access: 11.11.2025).
 14. National Bank of Ukraine. Cashless Payments Dominated Card Transactions in 2024. 3 March 2025. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/bezgotivkovi-rozrahunki-u-2024-rotsi-suttyevo-perevajali-sered-operatsiy-z-platijnimi-kartkami> (Date of access: 11.11.2025).
 15. International Monetary Fund. Ukraine: Seventh Review under the Extended Arrangement under the Extended Fund Facility, Requests for Modification of a Performance Criterion, Rephasing of Access, and Financing Assurances Review : Press Release; Staff Report; and Statement by the Alternate Executive Director for Ukraine. IMF Country Report No. 25/78. 2025. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/1ukrea2025001-print-pdf.pdf> (Date of access: 11.11.2025).
 16. Filatov V. A New Financial Stress Index for Ukraine // *Visnyk of the National Bank of Ukraine*. 2021. No. 251. P. 37–54. DOI: <https://doi.org/10.26531/vnbu2021.251.03> (Date of access: 11.11.2025).